

Univerzitet „Mediteran” Podgorica

Bilten

---

br. 106

Podgorica, jul 2024

BILTEN

Univerzitet „Mediteran” Podgorica

Univerzitet „Mediteran” Podgorica Josipa Broza bb	Broj: 106 Godina: 2024 Podgorica 10.07.2024.	Broj primjeraka: 50 jul 2024.
---	--	--------------------------------------

www.unimediteran.net

UNIVERZITET

1. IZVJEŠTAJI RECENZENATA ZA IZBOR U AKADEMSKO ZVANJE VANREDNI/A PROFESOR/KA ZA OBLAST FINANSIJE - DOC. DR MIRJANA ČIZMOVIĆ

1.1 Izvještaj recenzenta prof. dr Radislav Jovović

FAKULTETU ZA EKONOMIJU I BIZNIS UNIVERZITETA MEDITERAN PODGORICA

Odlukom Senata Univerziteta "Mediteran" broj R-848/3-24 od 27.06.2024. godine imenovan sam za člana Komisije za pisanje izvještaja prijavljenih kandidata za izbor u akademsko zvanje vanredni/a profesor/ka za oblast Finansije, na Fakultetu za ekonomiju i biznis, Univerziteta Mediteran u Podgorici.

Na raspisani konkurs objavljen dana 03.06.2024. godine na sajtu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, prijavila se kandidatkinja – doc. dr Mirjana Čizmović. Analitičkim sagledavanjem dokumentacije koju je dostavila doc. dr Mirjana Čizmović, a oslanjajući se na Uslove i kriterijume za izbor u akademska zvanja, odnosno Statut Univerziteta Mediteran Podgorica, podnosim sledeći

IZVJEŠTAJ:

I – OSNOVNI PODACI O KANDIDATU

Kandidatkinja doc. dr Čizmović rođena je u Nikšiću 26.09.1980. godine, gdje je završila osnovnu i srednju školu sa odličnim uspjehom, kao nosilac diplome Luča. Diplomirala je na Ekonomskom fakultetu u Podgorici 2004. godine, na smjeru Medjunarodna ekonomija, sa visokom prosječnom ocjenom 9,60. Dvogodišnje magistarske studije iz oblasti statističko-matematičke analize, upravljanja rizikom i osiguranja, na smjeru Akturastvo, završila je 2010. godine na Ekonomskom fakultetu u Beogradu sa prosječnom ocjenom 9.9. Na Beogradskoj bankarskoj akademiji, fakultetu za bankarstvo osiguranje i finansije, 2016. godine odbranila je doktorsku disertaciju pod nazivom „Privredni rast i devizni kurs“ kod mentora prof. dr Milenka Popovića. U toku naredne dvije godine bila je na dva postdoktorska usavršavanja:

- U toku 2017. godine boravila je na postdoktorskom istraživanju kao dobitnik Nacionalne stipendije za izvrsnost Ministarstva nauke Crne Gore, na Univerzitetu Sophia Antipolis, Institut za istraživanja u oblasti ekonomije i menadžmenta (*Institut Supérieur d'Economie & Management – ISEM*), Nica, Francuska.
- U toku 2018. godine bila je na drugom postdoktorskom istraživanju, na *Università Politecnica delle Marche*, na Odsjeku za ekonomske i socijalne nauke, u Italiji.
- U toku 2020 godine, kao nosilac Fulbrajtove stipendije (Fulbright scholarship) boravila je na postdoktorskom istraživanju na *The City College of New York*.

RADNO ISKUSTVO

Nakon diplomiranja, kandidatkinja započinje poslovnu karijeru 2004. godine kao savjetnik u Službi za saradnju sa medjunarodnim finansijskim institucijama i drugim organizacijama u Centralnoj banci Crne Gore. Akademsku i nastavnu karijeru započinje 2005. godine honorarnim angažmanom na mjestu saradnika na predmetu Kvantitativne metode na Fakultetu za poslovne studije i Fakultetu za turizam i hotelijerstvo Univerziteta „Mediteran“. Kao asistent u nastavi na Fakultetu za poslovne studije periodu do 2006. do 2018. godine izvodila je nastavne aktivnosti

MEDITERAN

na grupi kvantitativnih predmeta (Biznis matematika, Biznis statistika, Uvod u ekonometriju) i predmeta na smjeru Finansijski menadžment (Monetarna ekonomija, Javne finansije i Osiguranje i Upravljanje rizikom). Kao docent od školske 2019/2020 godine angažovana je na istom fakultetu kao predavač na predmetima: Biznis statistika, Međunarodne finansije, Međunarosna ekonomija, kao i na predmetu *Applied Quantitative Methods na MBA (Master of Business Administration)* studijama. Pored nastavnih aktivnosti, kandidatkinja je obavljala funkciju koordinatora na master, MBA i doktorskim studijama. U toku 2018. godine bila je predavač na predmetu *International Finance* (Međunarodne finansije) na MBA studijama na inostranom fakultetu *EU Business School, Ženeva, Švajcarska*.

Uporedo sa razvijanjem akademske karijere, kandidatkinja je veliki dio vremena posvetila i stručnom radu. Bila je konsultant na velikom broju projekata finansiranih od strane međunarodnih finansijskih institucija (kao što su Svjetska banka, Evropska banka za obnovu i razvoj, UNDP). Kao najznačajniji mogu se izdvojiti dva projekta finansirana od strane Svjetske banke - *Investiranje u administraciju penzijskog sistema PSAIP* (2009-2010) i *Projekat zemljišne administracije i upravljanja LAMP* (2010-2013). Pored toga kandidatkinja je radila kao ekonometričar-istraživač na projektima podržanim od strane Međunarodne organizacije rada (ILO) u periodu 2020-2021 godine. Od 2018. do danas, doc. dr Čizmović obavlja poslove istraživača-ekonometričara i projekt menadžera na naučno-istraživačkom projektu *Unaprjedenje politike oporezivanja duvanskih proizvoda u zemljama sa niskim i srednjim nivoom dohotka* (University Illinois, Chicago and Johns Hopkins University USA & Bloomberg Philanthropies), a od januara 2024. godine radi kao projekt menadžer na primijenjenom naučnom istraživanju *RESET Alcohol Modeliranje efekata akcizne politike u oblasti alkohola u Crnoj Gori* (Januar 2023-i dalje) sa fondacijom *Vital Strategies, New York*.

II. KVANTITATIVNO OCENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE, STRUČNE I PEDAGOŠKE BIBLIOGRAFIJE NAKON POSLJEDNJEG IZBORA

U narednoj tabeli izvršena je kategorizacija i bodovanje naučno-istraživačkih rezultata i pedagoških sposobnosti doc. dr Mirjane Čizmović, relevantnih za izbor u zvanje vanredne profesorke, u skladu sa Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja. Iz predstavljene klasifikacione bibliografije primjećuje se da je kandidatkinja objavila veći broj radova u međunarodnim časopisima koji se nalaze u relevantnim međunarodnim bazama. Neki od njih biće predmet analize u narednom dijelu ovog izvještaja.

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST		Za referencu	Za kandidata
RADOVI U NAUČNIM ČASOPISIMA			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju)			
1	Cizmovic, M., Mugosa, A., Kovacevic, M., & Lakovic, T. (2022). Effectiveness of tax policy changes in Montenegro: smoking behaviour by socio-economic status. <i>Tobacco Control</i> , 31(Suppl 2),pp. s124-s132	15	15
2	Mugosa, A., Cizmovic, M., & Vulovic, V. (2023). Impact of tobacco spending on intrahousehold resource allocation in Montenegro. <i>Tobacco Control</i> . tc-2022-057786. doi: 10.1136/tc-2022-057786. Epub ahead of print	15	7.5
3	Laković, T., Mugoša, A., Čizmović, M., & Radojević, G. (2019). Impact of taxation policy on household spirit consumption and public-finance sustainability. <i>Sustainability</i> , 11(20), 5858; https://doi.org/10.3390/su11205858	15	5

UNIVERZITET

4	Mugosa, A., Cizmovic, M., Lakovic, T., & Popovic, M. (2020). Accelerating progress on effective tobacco Tax policies in Montenegro. <i>Tobacco Control</i> , 29(Suppl 5),pp. s293-s299.	15	7.5
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)			
1	Cizmović, M., Shachmurove, Y., & Vulcanovic, M. (2021). Real effective exchange rates and deindustrialization: Evidence from 25 post-communist Eastern European countries. <i>Post-Communist Economies</i> , 33(7), pp. 862-898.	12	12
2	Radojevic, G., Cizmovic, M., Mugosa, A., & Lakovic, T. (2020). Effective Spirits' Taxation Policy across Regions in Montenegro. <i>Lex Localis-Journal of Local Self-Government</i> , 18(1), pp. 165-184	12	6
RADOVI NA NAUČNIM KONFERENCIJAMA, UČEŠĆA NA IZLOŽBAMA, I SLIČNO			
K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)			
1	Mugosa, A. & Cizmovic, M. (2022), "Effectiveness of tax policy changes in Montenegro: Smoking behavior by socioeconomic status", in: F. Dumitru Mihaltan, and M. Nasta, (Eds.), <i>7th Conference European Network for Smoking and Tobacco Prevention</i> , Heraklion, Crete, Greece, https://www.tobaccopreventioncessation.com/Issue-Supplement-2022,11388 https://www.tobaccopreventioncessation.com/Distributional-impacts-of-tobacco-tax-in-Montenegro,150992,0,2.html	0.5	0.25
2	Mugosa, A. & Cizmovic, M. (2022), "Distributional impacts of the tobacco tax in Montenegro," <i>Vietnam Economist Annual Meeting, Hanoi, Vietnam</i> . https://veam.org/announcement/conference-papers-veam-2022/	0.5	0.25
3	Cizmović, M., Shachmurove, Y., & Vulcanovic, M. (2020). Real effective exchange rates and deindustrialization: Evidence from 25 post-communist Eastern European countries. <i>Applied Economic Seminars, The City University of New York Graduate Centre, New York, USA</i> https://www.gc.cuny.edu/sites/default/files/2024-02/Applied%20Economics%20Seminar%20_%20Spring%202010%20-%20Fall%202020%20Schedule.pdf	0.5	0.5
UREĐIVAČKA I RECENZENTSKA DJELATNOST			
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)			
1	"How is the dynamic impact of Undervaluation on Economic Growth in Latin American Countries?: A Panel VAR analysis", <i>Bulletin of Economic Research</i> , 18.08.2020. (Q3)	2	2
2	„Forecasting Greenhouse Gas Emissions and Sustainable Growth in Montenegro: A SVAR Approach“, <i>Polish Journal of Environmental Studies</i> , 29.11.2020. (Q3)	2	2
3	"The impact of cigarette prices on smoking onset and cessation: Evidence from Vietnam", <i>Tobacco Control</i> , 26.10.2022 (Q1)	2	2
4	"The impact of the surplus value rate and rule of law on economic performance", <i>Economic Research - Ekonomska Istraživanja</i> , 03.06.2021. (Q2)	2	2
OSTALA STRUČNA DJELATNOST			
R18 Boravak na inostranoj instituciji (minimum 6 mjeseci) podržan od strane renomiranih fondacija (Marie Curie, Alexander von Humboldt foundation, Fulbright scholar program i slično)			
1	Fulbright scholar program, 2020	10	10
PROJEKTI			

MEDITERAN

I8 Učešće u međunarodnom naučnom projektu			
1	Erasmus+ Programme (ERASMUS)-ERASMUS-EDU-2022-CBHE-STRAND-1, Strengthening International Staff & Student Mobility Offices in the West Balkans (ROAMING), član Komisije za kontrolu kvaliteta.	4	4
2	MOOC-based micro-credentials for teacher professional development (CRED4TEACH), član Komisije za kontrolu kvaliteta.	4	4
I9 Učešće u nacionalnom naučnom projektu			
1	Arandarenko, M, Nojkovic, A & Cizmovic, M 2022, <i>Impact evaluation of the Professional Training for Graduates (PTG) programme of Montenegro</i> , ILO Office for Central and Eastern Europe, Budapest, https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/publications/WCMS_842069/lang--en/index.htm .	2	2
I10 Rukovođenje međunarodnim projektom			
1	Projekt menadžer na projektu "Accelerating Progress on Effective Tobacco Tax Policies in Low- and Middle-Income Countries" (Unapređenje politike oporezivanja duvanskih proizvoda u zemljama sa niskim i srednjim nivoom dohotka), finansiran od strane Johns Hopkins University, Bltimore, Maryland i Bloomberg Philanthropies, New York, USA.	6	6
2	Projekt menadžer na projektu "RESET Alcohol - Modeling the impact of alcohol tax increases in Montenegro" (Modeliranje efekata akcizne politike u oblasti alkohola u Crnoj Gori) finansiran od strane Vital Strategies, New York, USA	6	6
PEDAGOŠKE SPOSOBNOSTI			
Priručnici			
P5 Priručnici, rječnici, leksikoni izdati u inostranstvu			
1	Tesche, J., Mugosa, A., Cizmovic, M., & Vulovic, V. (2023). A Toolkit on Modeling the Impacts of Tobacco Taxes. <i>Tobacconomics</i> . https://tobacconomics.org/research/a-toolkit-on-modeling-the-impacts-of-tobacco-taxes/ Preveden na španski jezik: https://tobacconomics.org/uploads/Tobacconomics%20Modeling%20Toolkit_SP_v3-0.pdf?_gl=1*1jno4fj*_ga*MTg3NTA4MTkxNC4xNzAyMzc5MTM1*_ga_R04NVTQ4ZV*MTcxNzYxNTEwNi4yNi4wLjE3MTc2MTUxMDYuMC4wLjA Preveden na arapski jezik: https://tobacconomics.org/uploads/Tobacconomics%20Modeling%20Toolkit_AR_v2-0.pdf?_gl=1*1gamql7*_ga*MTg3NTA4MTkxNC4xNzAyMzc5MTM1*_ga_R04NVTQ4ZV*MTcxNzYxNTEwNi4yNi4xLjE3MTc2MTUyOTAuMC4wLjA	2	1
Mentorstvo			
P10 Na master studijama			
1	„Grawe osiguranje garancija za međunarodni kvalitet”, kandidat Goran Šćekić	2	2
P11 Na specijalističkim studijama			
1	“Detareminate izbora bankarskih usluga”, kandidat Nina Šćekić	1	1
2	“Tržište rada u Crnoj Gori”, kandidat Kristijan Ivezaj	1	1
3	“Uticaj međunarodnih organizacija na makroekonomsku politiku zemalja u razvoju”, kandidat Stefan Đurišić	1	1

UNIVERZITET

4	“Međunarodna trgovina kao faktor rasta zemalja u razvoju”, kandidat Novak Čirković	1	1
5	“Nejednakost raspodjele dohotka u Crnoj Gori”, kandidat Ognjen Radanović	1	1
P12 Na osnovnim studijama			
1	“Imovinsko osiguranje”, kandidat Nastasja Vučković	0.5	0.5
2	“Razvoj životnog osiguranja u Crnoj Gori”, kandidat Isidora Radulović	0.5	0.5
3	“Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila”, kandidat Edona Djokaj	0.5	0.5
4	“Analiza strukture platnog bilansa Crne Gore”, kandidat Dušan Damjanović	0.5	0.5
5	“Rast vođen izvozom”, kandidat Miloš Popović	0.5	0.5
6	“Prednosti i nedostaci dolarizacije u Crnoj Gori”, kandidat Božidar Lekić	0.5	0.5
7	“Javni dug i zaduženost Crne Gore”, kandidat Amra Čeljić	0.5	0.5
8	“Položaj balkanskih zemalja u procesu proširenja Evropske Unije”, kandidat Edisa Čelebić	0.5	0.5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA NAKON PRETHODNOG IZBORA

DJELATNOST	BROJ RADOVA	BROJ POENA
1. Naučnoistraživački rad	19	94
3. Pedagoški rad	15	17
UKUPNO	34	111

III OCJENA USLOVA

STEPEN OBRAZOVANJA

Na Ekonomskom fakultetu u Podgorici, smjeru Međunarodna ekonomija, kandidatkinja je završila osnovne studije sa prosečnom ocenom 9,60. Magistarske studije u dvogodišnjem trajanju je završila na Ekonomskom fakultetu u Beogradu, na smjeru Akturastvo, odnosno, u oblasti statističko-matematičke analize, analize rizika i osiguranja, i to sa prosječnom ocjenom 9.9. Na Beogradskoj Bankarskoj Akademiji, na Fakultetu za bankarstvo osiguranje i finansije, doktorsku disertaciju odbranila je 2016. godine. Takodje, u nastavku akademskog obrazovanja i usavršavanja, obavila je i tri postdoktorska usavršavanja. Prvo na *Institut Supérieur d'Economie & Management –ISEM* u Nici, Francuska i drugo u Italiji na *Università Politecnica delle Marche*, na Odsjeku za ekonomske i socijalne nauke, i treće kao Fulbrajtove stipendista na *The City College of New York, USA*.

Koleginica Čizmović je napisala više naučnih radova direktno vezanih za predmetnu disciplinu za koju konkuriše za naučno zvanje. Aktivno koristi engleski jezik i služi se ruskim jezikom. Bez ikakve dvojbe, može se konstatovati da doc. dr Mirjana Čizmović u potpunosti ispunjava sve uslove postavljene konkursom za izbor u zvanje docenta za naučnu oblast finansije, odnosno da posjeduje potreban i dovoljan stepen i profil obrazovanja

NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD

Klasifikaciona bibliografija, kao i priloženi radovi u domenu nastavnih disciplina koje su

MEDITERAN

obuhvaćene raspisanim konkursom, nesumljivo potvrđuju visok kvalitet naučno-istraživačkih aktivnosti kandidatkinje. Može se također konstatovati, da se kandidatkinja Čizmović u svojim istraživanjima i naučnim radovima bavi raznorodnim, ali veoma značajnim pitanjima iz oblasti ekonomije i finansija, sa naglaskom na problematiku vezanu za oblast međunarodne ekonomije, javnih finansija i privrednog rasta. Pri tome, uočljiv je integralan pristup kandidatkinje pri analiziranju određenog naučnog problema uz naglašenu zastupljenost primjenjenih ekonometrijskih analiza.

Vjerujem da je potrebno naglasiti da je doc. dr Mirjana Čizmović od posljednje izbora u zvanje bila autor ili koautor radova objavljenih u referentnim međunarodnim časopisima indeksiranim na WoS listi. Takođe, koleginica je radila recezije radova objavljenih u časopisima koji se nalaze takođe u WoS bazi (Q1-Q3) i učestvovala je i na međunarodnim konferencijama i simpozijumima. Ovo ukazuje na njenu kompetentnost u samostalnom istraživanju i očiglednu sposobnost jasnog i konciznog prezentiranja empirijskih i teorijskih rezultata do kojih je u istraživanju došla.

Kao preciznu i jasnu potvrdu svega gore navedenog, u slijedu ću analizirati dva izdvojena rada:

U radu “**Impact of taxation policy on household spirit consumption and public-finance sustainability**”, kandidatkinja obrađuje temu efikasnosti akcizne politike vezane za upotrebu alkohola u Crnoj Gori. Cilj rada je da se utvrdi elastičnost tražnje alkoholnih pića na promjene njihovih cijena i prihoda domaćinstva u Crnoj Gori. Takođe, kroz simulacije utvrđena je efikasnost promjena poreske politike u smanjenju potrošnje alkoholnih pića i povećanju budžetskih prihoda. To je prva studija na ovu temu u Crnoj Gori, u kojoj su štetni efekti alkohola prepoznati kao važna prepreka u postizanju ciljeva održivog razvoja (SDG). Cjenovna elastičnost jakih pića je procenjena primenom Detaon-ove metodologije na mikro podacima Ankete o potrošnji domaćinstava u periodu 2006–2017. Koristeći ove rezultate, simulirani su efekti upotrebe alkohola na javne prihode. Rezultati pokazuju da ukupna sopstvena cjenovna elastičnost alkoholnih pića iznosi -0,45. Ovaj koeficijent zajedno sa detaljnim rezultatima elastičnosti izračunatim po polu (muškarci, -0,55; žene, -0,5), dohodovnim grupama domaćinstava (niski prihodi, -1,16; srednji prihodi, -0,46; visoki prihodi, -0,26), pokazuje da je povećanje akciza veoma efikasno sredstvo u smanjenju štetnog efekta alkoholnih pića na produktivnost, zdravlje i budžet članova domaćinstva, a što je u skladu sa SDG.

Pokazano je da efikasna mapa puta za održivi razvoj Crne Gore mora uključiti smanjenje upotrebe štetnih supstanci kroz povećanje akciza. Ovo istraživanje pored teorijske ima i značajnu praktičnu vrijednost, s obzirom na to da predstavlja naučnu osnovu za donošenje odluka vezanih za jednu od značajnih stavki prihodne strane budžeta.

U radu “**Real effective exchange rates and deindustrialization: Evidence from 25 post-communist Eastern European countries**”, kandidatkinja se bavi proučavanjem pitanja “preuranjene deindustrijalizacije” 25 postkomunističkih istočnoevropskih zemalja, fenomena koje karakteriše smanjenje produktivnosti industrijske proizvodnje zemalja u razvoju prije nego što se dostigne nivo industrijskog kapaciteta razvijenih zemalja. U radu se ispituju dva kanala uticaja na pojavu deindustrijalizacije u ovim zemljama: trgovina i globalizacija. Uticaj globalizacije, kroz smanjenje uvoznih cijena, implicira da zemlje u razvoju moraju stvoriti protivtežu globalizaciji povećanjem tehnološkog napredaka u izvoznom sektoru. U istraživanju se pokazuje da zemlje u razvoju da bi ostvarile ovaj cilj moraju koristiti instrumente aktivne monetarne politike i politike deviznog kursa koji utiče na uslove razmjene dobara. Takođe, pokazuje se da primjena kanala relativnih cijena, dinamična politika efektivnog realnog deviznog kursa (REER) podstče tehnološke procese u sektoru trgovine i predstavlja značajan faktor u reindustrijalizaciji zemlje. U radu se empirijski ispituje dugoročni odnos između REER i industrijske proizvodnje za 25 zemalja istočne

UNIVERZITET

Evrope, analizira jačina ove povezanosti za različite nivoe složenosti i diverzifikacije izvoza, kao i različite nivoe razvijenosti zemlje i njenih kapaciteta za budući razvoj. Takođe, analiziran je učinak intenziteta uključenosti i pozicije zemalja u globalnim lancima proizvodnje na odnos između REER-a i industrijske proizvodnje. Korišćenjem sofisticirane AMG metodologije primjenjene na panel podatke, koja uvazava međusobnu zavisnost, ali različitost posmatranih zemalja utvrđeno je postojanje negativne zavisnosti između apresijacije REER i udjela industrijske proizvodnje. Ova veza je slabije izražena kod zemalja s većim potencijalom za budući rast, i zemalja koje su intenzivno uključene u globalne proizvodne lance. Dodatno je pokazano da uticaj apresijacije na industrijsku proizvodnju značajno varirira i u zavisnosti od položaja koji zemlja ima u globalnim lancima proizvodnje.

Aktuelnost same teme u međunarodnoj ekonomskoj misli, utilitarnost dobijenih rezultata istraživanja, kao i originalnost pristupa koji je autorica primijenila u teorijskoj i metodološkoj obradi ovog problema, rječito govore o doprinosu ovog naučno-istraživačkog rada.

Može se konstatovati da je kandidatkinja i ovim radom potvrdila teorijsku potkovanost, dobro razumijevanje problematike, gdje je uz primjenu različitih metodoloških pristupa na sistematičan, jasan, a opet jednostavan način prikazala složene empirijske analize. A važno je naglasiti da je u radu dat detaljan opis korišćenih procedura i ekonometrijskih testova – uz stalnu konekciju i pozivanje na teorijske pretpostavke. Odnosno, ovim radom autorica je nesumnjivo potvrdila kompetentnost i zrelost za više nego zahtjevne naučno-istraživačke aktivnosti.

STRUČNI RAD

Pored bavljenja naučno-istraživačkim aktivnostima, uočljivo je učešće i intezivan stručni rad kandidatkinje u istraživačkim projektima vezanim za oblast finansija. U dužem periodu je angažovana kao konsultant ili projekt menadžer na više projekata finasiranih od strane međunarodnih organizacija kao što su Svjetska banka, EBRD, Međunarodna organizacija rada, Bloomberg Philanthropies i sl. Koleginica Čizmović je uključena i u dva Erasmus+ projekta u kojima Univerzitet Mediteran učestvuje.

Sama imena institucija sa kojima je intenzivno i dugovremenski saradjivala i saraduje, kao i poslovi koje je na tim projektima obavljala, nedvosmisleno i jasno ukazuju prije svega na kvalitetnu i bogatu stručnu aktivnost doc. dr Mirjane Čizmović.

PEDAGOŠKA OSPOBLJENOST

S obzirom na to da je već od 2005. godine angažovana u nastavnom procesu na Fakultetu za ekonomiju i biznis i to kao asistent na predmetima vezanim za statističko-matematičku analizu u ekonomiji i na grupi predmeta na smjeru Finansije, može se konstatovati da kandidatkinja Čizmović posjeduje značajno pedagoško iskustvo. Takođe, bila je mentror na izradi većeg broja završnih i specijalističkih radova, i autor je priručnika izdatog u inostranstvu - *A Toolkit on Modeling the Impacts of Tobacco Taxes*, koje je preveden na jos dva strana jezika. Visok kvalitet njenog pedagoškog rada potvrđuju i studentske evaluacije, gdje je dobijala najviše ocjene na zvaničnim studentskim anketama.

MEDITERAN

IV. VERIFIKACIJA BODOVANJA - ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DELATNOSTI I BODOVA

DJELATNOST	BROJ RADOVA			BROJ POENA		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. Naučnoistraživački rad	15	19	34	31.67	94	125.67
2. Umjetnički rad	-		-			-
3. Pedagoški rad	1	15	16	11	17	28
UKUPNO	16	34	50	42.67	111	153.67

V MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu gore navedene kvalitativne i kvantitativne analize priložene dokumentacije i sagledavanja svih činjenica vezanih za naučno-istraživački, stručni i pedagoški rad kandidatkinje doc. dr Mirjane Čizmović zaključujem:

- da kandidatkinja ispunjava uslove propisane Zakonom o visokom obrazovanju, Statutom Univerziteta „Mediteran“ i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja za izbor u akademsko zvanje vanredna profesorka.
- U svojim naučno-istraživačkim radovima kandidatkinja je ostvarila rezultate koji se mogu visoko vrednovati. Obradjivala je aktuelne teme iz domena naučne oblasti finansije, za koju konkuriše za naučno zvanje, na metodološki aktuelan i inovativan način. Radovi su objavljeni u referentnim časopisima.
- Imajući neposredan višegodišnji uvid u pedagoški rad i nastavne rezultate kandidatkinje mogu ga ocijeniti najvišom ocjenom i time se svakako pridružiti ocjenama studenata, kod kojih je u godišnjim anketama ocjenjivana najvišom ocjenom.

Sumirajući cjelokupni naučno-istraživački, pedagoški i stručni rad kandidatkinje, osobito mi je zadovoljstvo da predložim Senatu Univerziteta „Mediteran“ da se doc. dr Mirjana Čizmović izabere u u akademsko zvanje vanredne profesorke za oblast Finansija.

U Podgorici, 04. 07. 2024. godine

ČLAN RECENZENTSKE KOMISIJE

prof. dr Radislav Jovović,

profesor emeritus

Fakultet za ekonomiju i biznis,
Univerzitet Mediteran Podgorica

1.2. Izvještaj recenzenta prof. dr Vesne Karadžić

FAKULTETU ZA EKONOMIJU I BIZNIS UNIVERZITETA MEDITERAN PODGORICA

Odlukom Senata Univerziteta Mediteran Podgorica, broj R-848/3-24 od 27.06.2024. godine, imenovana sam za člana recenzentske komisije za pisanje izvještaja o podobnosti prijavljenih kandidata za izbor u akademsko zvanje vandredni/a profesor/ka za naučnu oblast Finansije na Fakultetu za ekonomiju i biznis Univerziteta Mediteran iz Podgorice, Crna Gora.

Na raspisani konkurs za izbor u akademsko zvanje vanredni/a profesor/ka za naučnu oblast Finansije, koji je objavljen na sajtu Zavoda za zapošljavanje, 03.06.2024. godine, dokumentaciju je podnijela kandidatkinja docent dr Mirjana Čizmović.

Detaljnim uvidom i analizom dostavljene dokumentacije, a polazeći od Uslova i kriterijuma za izbor u akademska zvanja, odnosno Statut Univerziteta Mediteran Podgorica, podnosim sledeći

IZVJEŠTAJ:

I – OSNOVNI PODACI O KANDIDATU

Docent dr Mirjana Čizmović rođena je 26.09.1980. godine u Nikšiću, gdje je sa odličnim uspjehom završila osnovnu i srednju školu. Osnovne studije je završila je na Ekonomskom fakultetu u Podgorici 2004. godine sa visokom prosječnom ocjenom 9,60 na smjeru Međunarodna ekonomija. Dvogodišnji magistarski (postdiplomski) studij završila je na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu sa prosječnom ocjenom 9,89. Magistarski rad iz oblasti aktuarstva, osiguranja, matematike, statistike i upravljanja rizicima pod naslovom „Karakteristike sistema osiguranja depozita i njegova implementacija u Crnoj Gori i zemljama u razvoju” odbranila je 2010. godine. Doktorsku disertaciju iz oblasti makro-ekonomije, privrednog rasta i međunarodne ekonomije na temu “Privredni rast i devizni kurs” odbranila je 2016. godine.

Po završetku doktorskih studija, kolegunica Čizmović obavila je i tri važna post-doktorska istraživanja. Prvo post-doktorsko istraživanje je obavljeno na Institut Supérieur d' Économie et Management, Université Nice Sophia Antipolis, Nice, Francuska, u periodu od februara do novembra 2017. a tema istraživanja je bila “Primijenjeno ekonometrijsko i teorijsko istraživanje u oblasti ekonomskog rasta, međunarodne ekonomije i sekularne stagnacije”. Drugu post-doktorsku specijalizaciju je obavila na Università Politecnica delle Marche, Department of Economics and Social Sciences, Ancona, Italija, od decembra 2017. do jula 2018, pri čemu je glavna tema istraživanja bila “Primijenjeno ekonometrijsko i teorijsko istraživanje u oblasti inovacija, klastera i održivog razvoja”. Kao dobitnica značajne stipendije - Fulbright scholarship, treće postdoktorsko istraživanje obavila je u SAD na The City College of New York.

U akademsko zvanje docenta dr Mirjana Čizmović birana je na Univerzitetu Mediteran, (Odluka br. R-1707/2-19 od 30.09.2019. godine), za naučnu oblast Finansije. Na osnovu navedenog se može konstatovati da u pogledu stepena obrazovanja kandidatkinja ima odgovarajući stepen i profil obrazovanja i u potpunosti ispunjava uslove propisane konkursom.

Svoju radnu i profesionalnu karijeru docent dr Mirjana Čizmović otpočinje 2004. godine kada se zapošljava u Centralnoj Banci Crne Gore kao savjetnik u Službi za saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama i drugim međunarodnim organizacijama. Godine 2006, otpočinje svoju karijeru na Fakultetu za ekonomiju i biznis (raniji naziv - Fakultet za poslovne studije) Univerziteta Mediteran.

U domenu nastave na Univerzitetu bila je angažovana kao predavač na sledećim predmetima:

MEDITERAN

Kvantitativne metode, Statistika, Ekonometrija, Monetarna ekonomija, Javne finansije i Osiguranje. U okviru istraživačkog rada na Univerzitetu uradila je, pored magistarske i doktorske teze, empirijska istraživanja iz domena analize privrednog rasta i međunarodnih odnosa. Pored akademskih radova, doc. dr Mirjana Čizmović je bila angažovana i na nizu drugih istraživačkih i konsultantskih projekata podržanih od strane institucija kao što su Vital Strategies, New York - USA, University Illinois, Chicago – USA, Bloomberg Philanthropies, New York – USA, International Labour Organization – ILO itd.

U periodu 2020-21. godina doc. dr Mirjana Čizmović je bila angažovana kao konsultant-istraživač na projektima Međunarodne organizacije rada (ILO): “*Evaluacija uspješnosti programa Profesionalnog osposobljavanja visokoškolaca*” i “*Koncipiranje i dizajniranje modela za statističko profilisanje dugoročno nezaposlenih mladih u Crnoj Gori*” i istog modela za zapošljavanje dugoročno nezaposlenih lica u Crnoj Gori. U saradnji sa University Illinois, Chicago, USA & Bloomberg Philanthropies od 2018. godine do danas radi na internacionalnom projektu “*Unapređenje politike oporezivanja duvanskih proizvoda u zemljama sa niskim i srednjim nivoom dohotka*”, i to kao istraživač-ekonometričar i projekt menadžer, dok je od ove godine angažovana kao projekt menadžer na projektu “*RESET Alcohol Modeliranje efekata akcizne politike u oblasti alkohola u Crnoj Gori*” koji finansira američka fondacija Vital Strategies, New York. Pored toga, kandidatkinja je angažovana na dva Erasmus + projekta i aktivni je učesnik naučnih i stručnih skupova u zemlji i inostranstvu.

II – KVANTITATIVNO OCJENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE, STRUČNE I PEDAGOŠKE BIBLIOGRAFIJE NAKON POSLJEDNJEG IZBORA

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST		Za referencu	Za kandidata
RADOVI U NAUČNIM ČASOPISIMA			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju)			
1	Cizmovic, M., Mugosa, A., Kovacevic, M., & Lakovic, T. (2022). Effectiveness of tax policy changes in Montenegro: smoking behaviour by socio-economic status. <i>Tobacco Control</i> , 31(Suppl 2),pp. s124-s132	15	15
2	Mugosa, A., Cizmovic, M., & Vulovic, V. (2023). Impact of tobacco spending on intrahousehold resource allocation in Montenegro. <i>Tobacco Control</i> . tc-2022-057786. doi: 10.1136/tc-2022-057786. Epub ahead of print	15	7.5
3	Laković, T., Mugoša, A., Čizmović, M., & Radojević, G. (2019). Impact of taxation policy on household spirit consumption and public-finance sustainability. <i>Sustainability</i> , 11(20), 5858; https://doi.org/10.3390/su11205858	15	5
4	Mugosa, A., Cizmovic, M., Lakovic, T., & Popovic, M. (2020). Accelerating progress on effective tobacco Tax policies in Montenegro. <i>Tobacco Control</i> , 29(Suppl 5),pp. s293-s299.	15	7.5
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)			
1	Cizmović, M., Shachmurove, Y., & Vulcanovic, M. (2021). Real effective exchange rates and deindustrialization: Evidence from 25 post-communist Eastern European countries. <i>Post-Communist Economies</i> , 33(7), pp. 862-898.	12	12

UNIVERZITET

2	Radojevic, G., Cizmovic, M., Mugosa, A., & Lakovic, T. (2020). Effective Spirits' Taxation Policy across Regions in Montenegro. <i>Lex Localis-Journal of Local Self-Government</i> , 18(1), pp. 165-184	12	6
RADOVI NA NAUČNIM KONFERENCIJAMA, UČEŠĆA NA IZLOŽBAMA, I SLIČNO			
K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)			
1	Mugosa, A. & Cizmovic, M. (2022), "Effectiveness of tax policy changes in Montenegro: Smoking behavior by socioeconomic status", in: F. Dumitru Mihaltan, and M. Nasta, (Eds.), <i>7th Conference European Network for Smoking and Tobacco Prevention</i> , Heraklion, Crete, Greece, https://www.tobacconcessation.com/Issue-Supplement-2022,11388 https://www.tobacconcessation.com/Distributional-impacts-of-tobacco-tax-in-Montenegro,150992,0,2.html	0.5	0.25
2	Mugosa, A. & Cizmovic, M. (2022), "Distributional impacts of the tobacco tax in Montenegro," <i>Vietnam Economist Annual Meeting, Hanoi, Vietnam</i> . https://veam.org/announcement/conference-papers-veam-2022/	0.5	0.25
3	Cizmović, M., Shachmurove, Y., & Vulcanovic, M. (2020). Real effective exchange rates and deindustrialization: Evidence from 25 post-communist Eastern European countries. <i>Applied Economic Seminars, The City University of New York Graduate Centre, New York, USA</i> https://www.gc.cuny.edu/sites/default/files/2024-02/Applied%20Economics%20Seminar%20_%20Spring%202010%20-%20Fall%202020%20Schedule.pdf	0.5	0.5
UREĐIVAČKA I RECENZENTSKA DJELATNOST			
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)			
1	"How is the dynamic impact of Undervaluation on Economic Growth in Latin American Countries?: A Panel VAR analysis", <i>Bulletin of Economic Research</i> , 18.08.2020. (Q3)	2	2
2	„Forecasting Greenhouse Gas Emissions and Sustainable Growth in Montenegro: A SVAR Approach“, <i>Polish Journal of Environmental Studies</i> , 29.11.2020. (Q3)	2	2
3	"The impact of cigarette prices on smoking onset and cessation: Evidence from Vietnam", <i>Tobacco Control</i> , 26.10.2022 (Q1)	2	2
4	"The impact of the surplus value rate and rule of law on economic performance", <i>Economic Research - Ekonomska Istraživanja</i> , 03.06.2021. (Q2)	2	2
OSTALA STRUČNA DJELATNOST			
R18 Boravak na inostranoj instituciji (minimum 6 mjeseci) podržan od strane renomiranih fondacija (Marie Curie, Alexander von Humboldt foundation, Fulbright scholar program i slično)			
1	Fulbright scholar program, 2020	10	10
PROJEKTI			
I8 Učešće u međunarodnom naučnom projektu			
1	Erasmus+ Programme (ERASMUS)-ERASMUS-EDU-2022-CBHE-STRAND-1, Strengthening International Staff & Student Mobility Offices in the West Balkans (ROAMING), član Komisije za kontrolu kvaliteta.	4	4
2	MOOC-based micro-credentials for teacher professional development (CRED4TEACH), član Komisije za kontrolu kvaliteta.	4	4
I9 Učešće u nacionalnom naučnom projektu			

MEDITERAN

1	Arandarenko, M, Nojkovic, A & Cizmovic, M 2022, <i>Impact evaluation of the Professional Training for Graduates (PTG) programme of Montenegro</i> , ILO Office for Central and Eastern Europe, Budapest, https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/publications/WCMS_842069/lang--en/index.htm .	2	2
I10 Rukovođenje međunarodnim projektom			
1	Projekt menadžer na projektu “Accelerating Progress on Effective Tobacco Tax Policies in Low- and Middle-Income Countries” (Unapređenje politike oporezivanja duvanskih proizvoda u zemljama sa niskim i srednjim nivoom dohotka), finansiran od strane Johns Hopkins University, Bltimore, Maryland i Bloomberg Philanthropies, New York, USA.	6	6
2	Projekt menadžer na projektu “RESET Alcohol - Modeling the impact of alcohol tax increases in Montenegro” (Modeliranje efekata akcizne politike u oblasti alkohola u Crnoj Gori) finansiran od strane Vital Strategies, New York, USA	6	6
PEDAGOŠKE SPOSOBNOSTI			
Priručnici			
P5 Priručnici, rječnici, leksikoni izdati u inostranstvu			
1	Tesche, J., Mugosa, A., Cizmovic, M., & Vulovic, V. (2023). A Toolkit on Modeling the Impacts of Tobacco Taxes. <i>Tobacconomics</i> . https://tobacconomics.org/research/a-toolkit-on-modeling-the-impacts-of-tobacco-taxes/ Preveden na španski jezik: https://tobacconomics.org/uploads/Tobacconomics%20Modeling%20Toolkit_SP_v3-0.pdf?_gl=1*1jno4fj*_ga*MTg3NTA4MTkxNC4xNzAyMzc5MTM1*_ga_R04NVTQ4ZV*MTcxNzYxNTEwNi4yNi4wLjE3MTc2MTUxMDYuMC4wLjA Preveden na arapski jezik: https://tobacconomics.org/uploads/Tobacconomics%20Modeling%20Toolkit_AR_v2-0.pdf?_gl=1*1gamql7*_ga*MTg3NTA4MTkxNC4xNzAyMzc5MTM1*_ga_R04NVTQ4ZV*MTcxNzYxNTEwNi4yNi4xLjE3MTc2MTUyOTAuMC4wLjA	2	1
Mentorstvo			
P10 Na master studijama			
1	„Grawe osiguranje garancija za međunarodni kvalitet”, kandidat Goran Ščekić	2	2
P11 Na specijalističkim studijama			
1	“Detareminate izbora bankarskih usluga”, kandidat Nina Ščekić	1	1
2	“Tržište rada u Crnoj Gori”, kandidat Kristijan Ivezaj	1	1
3	“Uticaj međunarodnih organizacija na makroekonomsku politiku zemalja u razvoju”, kandidat Stefan Đurišić	1	1
4	“Međunarodna trgovina kao faktor rasta zemalja u razvoju”, kandidat Novak Ćirković	1	1
5	“Nejednakost raspodjele dohotka u Crnoj Gori”, kandidat Ognjen Radanović	1	1
P12 Na osnovnim studijama			
1	“Imovinsko osiguranje”, kandidat Nastasja Vučković	0.5	0.5
2	“Razvoj životnog osiguranja u Crnoj Gori”, kandidat Isidora Radulović	0.5	0.5

UNIVERZITET

3	“Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila”, kandidat Edona Djokaj	0.5	0.5
4	“Analiza strukture platnog bilansa Crne Gore”, kandidat Dušan Damjanović	0.5	0.5
5	“Rast vođen izvozom”, kandidat Miloš Popović	0.5	0.5
6	“Prednosti i nedostaci dolarizacije u Crnoj Gori”, kandidat Božidar Lekić	0.5	0.5
7	“Javni dug i zaduženost Crne Gore”, kandidat Amra Čeljić	0.5	0.5
8	“Položaj balkanskih zemalja u procesu proširenja Evropske Unije”, kandidat Edisa Čelebić	0.5	0.5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA NAKON PRETHODNOG IZBORA

DJELATNOST	BROJ RADOVA	BROJ POENA
1. Naučnoistraživački rad	19	94
3. Pedagoški rad	15	17
UKUPNO	34	111

III OCJENA USLOVA STEPEN OBRAZOVANJA

Docent dr Mirjana Čizmović je osnovne studije završila je na Ekonomskom fakultetu u Podgorici 2004. godine na smjeru Međunarodna ekonomija. Magistarski studij završila je 2010. godine na Ekonomskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, dok je doktorsku tezu iz oblasti makroekonomije, privrednog rasta i međunarodne ekonomije odbranila 2016. godine. Dr Mirjana Čizmović je obavila i tri važna post-doktorska istraživanja: prvo 2017. godine na Institut Supérieur d'Économie et Management, Université Nice Sophia Antipolis, Nice, France; drugo u periodu 2017-18. na Università Politecnica delle Marche, Department of Economics and Social Sciences, Ancona, Italy, a treće postdoktorsko istraživanje, kao dobitnica prestižne Fulbright scholarship stipendije, obavila je 2020. godine u SAD na The City College of New York.

NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD

Kandidatkinja je pored ostalog, dostavila i spisak naučnih i stručnih radova kao i pregled ostalih aktivnosti koji su klasifikovani i bodovani a potom dati na pregledan način u tabeli u okviru ovog izvještaja. Navedena klasifikaciona bibliografija je sačinjena u skladu sa Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja, koja omogućava sticanje uvida u naučno-istraživački, pedagoški i stručni rad.

Na bazi detaljnijeg i potpunog uvida u Klasifikacionu bibliografiju kandidatkinje kao i na bazi priloženih radova, može se zaključiti da je naučno-istraživačka aktivnost kandidatkinje u domenu nastavnih disciplina koje su obuhvaćene raspisanim konkursom. Radove je objavila u relevantnim naučnim časopisima ili na naučnim skupovima, od kojih posebno izdvajam sledeće.

a) Čizmović, M., Shachmurove, Y., & Vulcanovic, M. (2021). **Real effective exchange rates and deindustrialization: Evidence from 25 post-communist Eastern European countries.** *Post-Communist Economies*, 33(7), pp. 862-898.

Navedeno istraživanje predstavlja nastavak istraživanja kolegice Čizmović, vezanog za

MEDITERAN

odnos deviznog kursa i privrednog rasta započeto još u okviru doktorske disertacije. Rad se bavi proučavanjem procesa de(re)industrijalizacije malih, otvorenih privreda u tranziciji, kroz ispitivanje uticaja realnog efektivnog deviznog kursa (REER) na razvoj industrijskog i proizvodnog sektora u 25 zemalja Istočne Evrope. Utvrđena je heterogena, ali značajna negativna veza između REER-a i industrijske proizvodnje. Rezultati pokazuju da veća ekonomska složenost i učešće u globalnim lancima proizvodnje smanjuju uticaj depresijacije na razvoj industrije. Da bi se izabrala najprikladnija metodologija uzete su u obzir karakteristike uzorka i problemi koji bi mogli da rezultiraju pristrasnošću u procjenama. U cilju rješavanja pitanja heterogenosti, endogenosti i zavisnosti od prisustva spoljnih ekonomski šokova, korišćena je savremena metodologija procjene panel podataka (Augmented Mean Group), primjenjiva u slučaju dinamičkih i kointegriranih panel podataka.

Nalaz do kojeg u svojem radu dolazi koleginica Čizmović predstavlja važan doprinos empirijskoj literaturi vezanoj za odnos deviznog kursa i nivoa sofisticiranosti industrijske proizvodnje. Navedeni rad predstavlja jedan od važnih doprinosa razumijevanju ove još uvijek nedovoljno istražene teme, naročito u zemljama u tranziciji. Primijenjena sofisticirana ekonometrijska metodologija svjedoči o visokom nivou kompetentnosti dr Mirjane Čizmović.

b) Cizmovic, M., Mugosa, A., Kovacevic, M., & Lakovic, T. (2022). **Effectiveness of tax policy changes in Montenegro: smoking behaviour by socio-economic status.** *Tobacco Control*, 31(Suppl 2), pp. s124-s132.

Rad se odnosi na ocjenu efikasnosti akcizne politike u Crnoj Gori, kao važne komponente ukupne fiskalne politike, odnosno prihodne strane budžeta. Glavni cilj studije bio je da ispita osjetljivost prevalencije pušenja i potrošnje cigareta na promjene cijena, i promjene prihoda po dohodovnim grupama domaćinstava u Crnoj Gori. Primijenjen je dvodjelni model za procjenu cjenovne i dohodovne elastičnosti prevalencije upotrebe duvana i intenziteta pušenja, na uzorku mikropodataka Ankete o potrošnji domaćinstava za period 2006-2017 godina. Prvi dio modela primjenjuje logit regresiju, dok drugi koristi Deatonov model radi poboljšanja valjanosti i objektivnosti rezultata elastičnosti intenziteta pušenja i mogućnosti procjene koeficijenta prilagođavanja kvaliteta proizvoda promjeni cijene. Generalizovani linearni model (GLM) je primenjen za verifikaciju robusnosti. Rezultati pokazuju da je promjena akciza, odnosno cijena duvana, imala mnogo veći uticaj na prevalenciju pušenja u grupi sa niskim prihodima (cjenovna elastičnost od $-0,595$) u odnosu na grupu sa visokim prihodima (cjenovna elastičnost od $-0,344$). Isti zaključak može biti izveden za elastičnost intenziteta pušenja: grupa sa visokim prihodima bila je najmanje pogođena promjenama cijena (cjenovna elastičnost od $-0,258$). U isto vrijeme, grupa sa niskim prihodima bila je najviše pogođena, sa cjenovnom elastičnošću od $-0,424$. Rezultati simulacije potvrđuju da bi povećanje specifičnih akciza na duvan od 58,3% smanjilo ukupnu potrošnju cigareta za 11,25%, dok bi istovremeno povećalo prihode budžeta za 8,07%. Ovaj rad predstavlja konkretan empirijski doprinos koji može služiti kao značajna osnova za donošenje efikasnih politika u oblasti javnih finansija.

U navedenim radovima, pisanim jasnim i prepoznatljivim stilom, docent dr Mirjana Čizmović je pokazala zavidno poznavanje problematike ekonometrije, statistike, međunarodne ekonomije, javnih finansija, i ostalih disciplina relevantnih za izbor u zvanje vanredne profesorke na predmetima iz oblasti Finansija.

STRUČNI RAD

Stručni rad dr Mirjane Čizmović odnosi se na njeno ranije pomenuto angažovanje u istraživačkim

UNIVERZITET

projektima iz različitih oblasti za institucije kakve su World Bank – WB; European Bank for Reconstruction and Development – EBRD; International Labour Organization – ILO; University of Illinois, Chicago, USA; Bloomberg Phillantropies, USA i slično.

Navedeno, potvrđuje i priložena Klasifikaciona biografija, iz koje se uočava angažovanost kandidatkinje na izradi značajnog broja projekata čime je dr Čizmović pokazala da teorijska znanja umije dobro da primijeni u praksi i tako doprinese unaprjeđenju ekonomije u Crnoj Gori. U tabeli Klasifikacione bibliografije je dat detaljan naziv, vrijeme izrade, naručilac i nosilac projekta kao i ostali detalji vezani za odgovarajuće projekte.

PEDAGOŠKI OSPOSOBLJENOST

Kandidatkinju docent dr Mirjanu Čizmović odlikuje značajno pedagoško iskustvo budući da je u nastavnom procesu kao predavač bila angažovana na grupi predmeta za kvantitativne metode (ekonometrija, matematika, statistika) sa jedne strane, i, sa druge strane, na grupi predmeta za finansije i ekonomiju (Javne finansije, Monetarna ekonomija, Osiguranje i upravljanje rizicima) od oktobra 2006. godine. Drugo, kandidatkinja, je dodatno bila angažovana na EU univerzitetu iz Ženeve na predmetu International Finance. Takođe, značajno je istaći njen mentorski rad na osnovnim i specijalističkim studijima, kao i izradu priručnika na engleskom jeziku vezanog za modeliranje uticaja promjena poreske politike na prihode budžeta i zdravstvene troškove. Priručnik je izdat od strane međunarodnog izdavača na engleskom jeziku, i preveden na još dva strana jezika (španski i arapski).

IV. VERIFIKACIJA BODOVANJA - ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DELATNOSTI I BODOVA

Radi davanja sumarne kvantitativne ocjene rezultata koje je kandidatkinja ostvarila po različitim osnovama dajem sledeću tabelu zbirnog pregleda radova i bodova.

DJELATNOST	BROJ RADOVA			BROJ POENA		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. Naučnoistraživački rad	15	19	34	31.67	94	125.67
2. Umjetnički rad	-	-	-	-	-	-
3. Pedagoški rad	1	15	16	11	17	28
UKUPNO	16	34	50	42.67	111	153.67

V. MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu priloženog konkursnog materijala, analize kvaliteta i rezultata naučno-istraživačkog rada, pedagoške osposobljenosti i stručnog rada dr Mirjane Čizmović, a u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju Crne Gore, Statutom Univerziteta Mediteran i Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska i naučna zvanja, odgovorno konstatujem da je dr Mirjana Čizmović, docent Univerziteta Mediteran, postigla značajne i zapažene rezultate u naučnoistraživačkom, stručnom i pedagoškom radu i da u potpunosti ispunjava sve potrebne uslove za izbor u više akademsko zvanje.

Imajući u vidu navedene činjenice, izuzetno mi je zadovoljstvo da predložim Senatu Univerziteta Mediteran da dr Mirjanu Čizmović izabere u zvanje vanredna profesorka za naučnu oblast Finansije.

MEDITERAN

U Podgorici, 04. jula 2024. godine

ČLAN RECENZENTSKE KOMISIJE

prof. dr Vesna K. Karadžić

redovna profesorka

Ekonomski fakultet

Univerzitet Crne Gore

UNIVERZITET

1.3. Izvještaj recenzenta prof. dr Dejana Erića

FAKULTETU ZA EKONOMIJU I BIZNIS UNIVERZITETA MEDITERAN PODGORICA

Odlukom Senata Univerziteta "Mediteran" broj R-848/3-24 od 27.06.2024. godine imenovan sam za člana recezentske komisije za razmatranje konkursnog materijala i pisanje izvještaja za izbor u akademsko zvanje vandredni/a profesor/ka za naučnu oblast Finansije, na Fakultetu za ekonomiju i biznis Univerziteta "Mediteran", Podgorica.

Na raspisani konkurs za izbor u akademsko zvanje vanredni/a profesor/ka za naučnu oblast Finansije, koji je objavljen na sajtu Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, dana 03.06.2024. godine, prijavila se kandidatkinja - doc. dr Mirjana Čizmović, koja je, Odlukom br. R-1707/2-19 od 30.09.2019. godine, birana u akademsko zvanje docenta na Univerzitetu Mediteran, za naučnu oblast Finansije.

Analitičkim sagledavanjem dostavljene dokumentacije, prezentiranih naučnih radova, projekata i ostale dokumentacije, a oslanjajući se na Uslove i kriterijumime za izbor u akademska zvanja, odnosno Statut Univerziteta „Mediteran“ Podgorica, podnosim sledeći

IZVJEŠTAJ:

I – OSNOVNI PODACI O KANDIDATU

Doc. dr Mirjana Čizmović je rođena u Nikšiću 26.09.1980. godine, gde je završila osnovnu i srednju školu. Osnovne studije Ekonomskog fakulteta u Podgorici, smjer Međunarodna ekonomija, završila je 2004. godine, sa prosečnom ocenom 9,60. Magistrirala je 2010. godine na Ekonomskom fakultetu u Beogradu, smjer Akturastvo (dvogodišnje studije), sa prosečnom ocenom 9.9. Magistarsku tezu pod nazivom "Karakteristike sistema osiguranja depozita i njegoa implementacija u Crnoj Gori i zemljama u razvoju", odbranila je kod mentora prof. dr Nikole Fabrisa. Doktorsku disertaciju pod nazivom „Privredni rast i devizni kurs“ odbranila je 2016. godine na Beogradskoj Bankarskoj Akademiji, Fakultet za bankarstvo osiguranje i finansije, kod mentora prof. dr Milenka Popovića. U toku 2017. godine bila je na postdoktorskom usavršavanju na Univerzitetu Sophia Antipolis, na Institutu za istraživanja u oblasti ekonomije i menadžmenta (Institut Supérieur d'Économie & Management –ISEM), Nica, Francuska, kao dobitnik Nacionalne stipendije za izvrsnost Ministarstva nauke Crne Gore. U toku 2018. godine boravila je u Italiji na drugom postdoktorskom istraživanju, na Università Politecnica delle Marche, na Odseku za ekonomske i socijalne nauke kao učesnik SUNBEAM međunarodnog projekta. Kao dobitnik Fulbrajtove stipendije je tokom 2020. godine u Americi obavila postdoktorsko primenjeno ekonometrijsko i teorijsko istraživanje sekularne stagnacije i ekonomskog rasta na The City College of New York.

Kandidatkinja govori i aktivno koristi engleski jezik i služi se ruskim jezikom.

RADNO ISKUSTVO

Kandidatkinja je radnu karijeru započela 2004. godine u Centralnoj Banci Crne Gore, u Službi za saradnju sa međunarodnim finansijskim institucijama i drugim organizacijama. Od 2005. godine bila je honorarno angažovana kao saradnik na predmetu Kvantitativne metode na Fakultetu za poslovne studije i Fakultetu za turizam i hotelijerstvo Univerziteta „Mediteran“. Od 2006. godine stalno je zaposlena kao asistent u nastavi na Fakultetu za poslovne studije, gde je u periodu do

MEDITERAN

2018. godine bila angažovana je na izvođenju nastavne aktivnosti na grupi predmeta: Biznis matematika, Biznis statistika, Uvod u ekonometriju, Monetarna ekonomija, Javne finansije i Osiguranje i upravljanje rizikom. U školskoj 2018/19 godini angažovana je na istom fakultetu kao predavač na predmetima: Biznis matematika, Biznis statistika, Međunarodne finansije i Osiguranje i upravljanje rizikom, kao i na predmetu Applied Quantitative Methods na MBA (Master of Business Administration) studijama.

Od 2018. godine do danas, kao istraživač (ekonometričar) i projekt menadžer, u saradnji sa Univerzitetom Illinois iz Čikaga i fondacijom Bloomberg Philanthropies, učestvuje na međunarodnom naučno-istraživačkom projektu *Unapređenje politike oporezivanja duvanskih proizvoda u zemljama sa niskim i srednjim nivoom dohotka*. Tokom 2020. i 2021. godine kao istraživač-ekonometričar učestvovala je na projektima Međunarodne organizacije rad (ILO): *Evaluacija uspešnosti programa Profesionalnog osposobljavanja visokoškolaca, kao i projektima Koncipiranja i dizajniranja modela za statističko profilisanje dugoročno nezaposlenih mladih u Crnoj Gori, i modelima dugoročno nezaposlenih lica u Crnoj Gori*. Od 2024. godine je kao projekt menadžer angažovana na projektu *RESET Alcohol Modeliranje efekata akcizne politike u oblasti alkohola u Crnoj Gori*, koji finansira američka fondacija Vital Strategies, New York. Posebno treba istaći da je kao dobitnik prestižne Fulbrajtove stipendije bila postdoktorski istraživač, kao i da je tokom boravka Njujorku držala nekoliko predavanja na *The City College of New York*.

II – KVANTITATIVNO OCENJIVANJE NAUČNO-ISTRAŽIVAČKE I STRUČNE BIBLIOGRAFIJE

Kandidatkinja doc. dr Mirjana Čizmović je objavila veći broj radova u međunarodnim i domaćim časopisima koji se indeksiraju u relevantnim međunarodnim bazama. Neki od njih biće predmet analize u ovom izvještaju.

U narednoj tabeli izvršena je kategorizacija i kvantitativno ocenjivanje naučno-istraživačkih rezultata i pedagoških sposobnosti kandidatkinje relevantnih za izbor u zvanje vanredne profesorke, u skladu sa Uslovima i kriterijumima za izbor u akademska zvanja.

1. NAUČNOISTRAŽIVAČKA DJELATNOST		Za referencu	Za kandidata
RADOVI U NAUČNIM ČASOPISIMA			
Q1 Rad u vodećem međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na WoS listama, rangiran u prvih 25% časopisa po Scopusovom rangiranju)			
1	Cizmovic, M., Mugosa, A., Kovacevic, M., & Lakovic, T. (2022). Effectiveness of tax policy changes in Montenegro: smoking behaviour by socio-economic status. <i>Tobacco Control</i> , 31(Suppl 2),pp. s124-s132	15	15
2	Mugosa, A., Cizmovic, M., & Vulovic, V. (2023). Impact of tobacco spending on intrahousehold resource allocation in Montenegro. <i>Tobacco Control</i> . tc-2022-057786. doi: 10.1136/tc-2022-057786. Epub ahead of print	15	7.5
3	Laković, T., Mugoša, A., Čizmović, M., & Radojević, G. (2019). Impact of taxation policy on household spirit consumption and public-finance sustainability. <i>Sustainability</i> , 11(20), 5858; https://doi.org/10.3390/su11205858	15	5
4	Mugosa, A., Cizmovic, M., Lakovic, T., & Popovic, M. (2020). Accelerating progress on effective tobacco Tax policies in Montenegro. <i>Tobacco Control</i> , 29(Suppl 5),pp. s293-s299.	15	7.5
Q2 Rad u eminentnom međunarodnom časopisu (časopis indeksiran na SCI/SCIE/SSCI/A&HCI listama, rangiran u prvih 50% časopisa po Scopusovom rangiranju)			

UNIVERZITET

1	Cizmović, M., Shachmurove, Y., & Vulcanovic, M. (2021). Real effective exchange rates and deindustrialization: Evidence from 25 post-communist Eastern European countries. <i>Post-Communist Economies</i> , 33(7), pp. 862-898.	12	12
2	Radojevic, G., Cizmovic, M., Mugosa, A., & Lakovic, T. (2020). Effective Spirits' Taxation Policy across Regions in Montenegro. <i>Lex Localis-Journal of Local Self-Government</i> , 18(1), pp. 165-184	12	6
RADOVI NA NAUČNIM KONFERENCIJAMA, UČEŠĆA NA IZLOŽBAMA, I SLIČNO			
K4 Saopštenje na međunarodnom naučnom skupu (štampano u izvodu)			
1	Mugosa, A. & Cizmovic, M. (2022), "Effectiveness of tax policy changes in Montenegro: Smoking behavior by socioeconomic status", in: F. Dumitru Mihaltan, and M. Nasta, (Eds.), <i>7th Conference European Network for Smoking and Tobacco Prevention</i> , Heraklion, Crete, Greece, https://www.tobaccopreventioncessation.com/Issue-Supplement-2022,11388 https://www.tobaccopreventioncessation.com/Distributional-impacts-of-tobacco-tax-in-Montenegro,150992,0,2.html	0.5	0.25
2	Mugosa, A. & Cizmovic, M. (2022), "Distributional impacts of the tobacco tax in Montenegro," <i>Vietnam Economist Annual Meeting, Hanoi, Vietnam</i> . https://veam.org/announcement/conference-papers-veam-2022/	0.5	0.25
3	Cizmović, M., Shachmurove, Y., & Vulcanovic, M. (2020). Real effective exchange rates and deindustrialization: Evidence from 25 post-communist Eastern European countries. <i>Applied Economic Seminars, The City University of New York Graduate Centre, New York, USA</i> https://www.gc.cuny.edu/sites/default/files/2024-02/Applied%20Economics%20Seminar%20_%20Spring%202010%20-%20Fall%202020%20Schedule.pdf	0.5	0.5
UREĐIVAČKA I RECENZENTSKA DJELATNOST			
R11 Recenziranje radova objavljenih u međunarodnim časopisima (Q1, Q2, Q3, Q4)			
1	"How is the dynamic impact of Undervaluation on Economic Growth in Latin American Countries?: A Panel VAR analysis", <i>Bulletin of Economic Research</i> , 18.08.2020. (Q3)	2	2
2	„Forecasting Greenhouse Gas Emissions and Sustainable Growth in Montenegro: A SVAR Approach“, <i>Polish Journal of Environmental Studies</i> , 29.11.2020. (Q3)	2	2
3	"The impact of cigarette prices on smoking onset and cessation: Evidence from Vietnam", <i>Tobacco Control</i> , 26.10.2022 (Q1)	2	2
4	"The impact of the surplus value rate and rule of law on economic performance", <i>Economic Research - Ekonomska Istraživanja</i> , 03.06.2021. (Q2)	2	2
OSTALA STRUČNA DJELATNOST			
R18 Boravak na inostranoj instituciji (minimum 6 mjeseci) podržan od strane renomiranih fondacija (Marie Curie, Alexander von Humboldt foundation, Fulbright scholar program i slično)			
1	Fulbright scholar program, 2020	10	10
PROJEKTI			
I8 Učešće u međunarodnom naučnom projektu			
1	Erasmus+ Programme (ERASMUS)-ERASMUS-EDU-2022-CBHE-STRAND-1, Strengthening International Staff & Student Mobility Offices in the West Balkans (ROAMING), član Komisije za kontrolu kvaliteta.	4	4

MEDITERAN

2	MOOC-based micro-credentials for teacher professional development (CRED4TEACH), član Komisije za kontrolu kvaliteta.	4	4
I9 Učešće u nacionalnom naučnom projektu			
1	Arandarenko, M, Nojkovic, A & Cizmovic, M 2022, <i>Impact evaluation of the Professional Training for Graduates (PTG) programme of Montenegro</i> , ILO Office for Central and Eastern Europe, Budapest, https://www.ilo.org/budapest/what-we-do/publications/WCMS_842069/lang--en/index.htm .	2	2
I10 Rukovođenje međunarodnim projektom			
1	Projekt menadžer na projektu “Accelerating Progress on Effective Tobacco Tax Policies in Low- and Middle-Income Countries” (Unapređenje politike oporezivanja duvanskih proizvoda u zemljama sa niskim i srednjim nivoom dohotka), finansiran od strane Johns Hopkins University, Bltimore, Maryland i Bloomberg Philanthropies, New York, USA.	6	6
2	Projekt menadžer na projektu “RESET Alcohol - Modeling the impact of alcohol tax increases in Montenegro” (Modeliranje efekata akcizne politike u oblasti alkohola u Crnoj Gori) finansiran od strane Vital Strategies, New York, USA	6	6
PEDAGOŠKE SPOSOBNOSTI			
Priručnici			
P5 Priručnici, rječnici, leksikoni izdati u inostranstvu			
1	Tesche, J., Mugosa, A., Cizmovic, M., & Vulovic, V. (2023). A Toolkit on Modeling the Impacts of Tobacco Taxes. <i>Tobacconomics</i> . https://tobacconomics.org/research/a-toolkit-on-modeling-the-impacts-of-tobacco-taxes/ Preveden na španski jezik: https://tobacconomics.org/uploads/Tobacconomics%20Modeling%20Toolkit_SP_v3-0.pdf?_gl=1*1jno4fj*_ga*MTg3NTA4MTkxNC4xNzAyMzc5MTM1*_ga_R04NVTQ4ZV*MTcxNzYxNTEwNi4yNi4wLjE3MTc2MTUxMDYuMC4wLjA Preveden na arapski jezik: https://tobacconomics.org/uploads/Tobacconomics%20Modeling%20Toolkit_AR_v2-0.pdf?_gl=1*1gamql7*_ga*MTg3NTA4MTkxNC4xNzAyMzc5MTM1*_ga_R04NVTQ4ZV*MTcxNzYxNTEwNi4yNi4xLjE3MTc2MTUyOTAuMC4wLjA	2	1
Mentorstvo			
P10 Na master studijama			
1	„Grawe osiguranje garancija za međunarodni kvalitet”, kandidat Goran Ščekić	2	2
P11 Na specijalističkim studijama			
1	“Detareminate izbora bankarskih usluga”, kandidat Nina Ščekić	1	1
2	“Tržište rada u Crnoj Gori”, kandidat Kristijan Ivezaj	1	1
3	“Uticaj međunarodnih organizacija na makroekonomsku politiku zemalja u razvoju”, kandidat Stefan Đurišić	1	1
4	“Međunarodna trgovina kao faktor rasta zemalja u razvoju”, kandidat Novak Ćirković	1	1
5	“Nejednakost raspodjele dohotka u Crnoj Gori”, kandidat Ognjen Radanović	1	1
P12 Na osnovnim studijama			

UNIVERZITET

1	“Imovinsko osiguranje”, kandidat Nastasja Vučković	0.5	0.5
2	“Razvoj životnog osiguranja u Crnoj Gori”, kandidat Isidora Radulović	0.5	0.5
3	“Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila”, kandidat Edona Djokaj	0.5	0.5
4	“Analiza strukture platnog bilansa Crne Gore”, kandidat Dušan Damjanović	0.5	0.5
5	“Rast vođen izvozom”, kandidat Miloš Popović	0.5	0.5
6	“Prednosti i nedostaci dolarizacije u Crnoj Gori”, kandidat Božidar Lekić	0.5	0.5
7	“Javni dug i zaduženost Crne Gore”, kandidat Amra Čeljić	0.5	0.5
8	“Položaj balkanskih zemalja u procesu proširenja Evropske Unije”, kandidat Edisa Čelebić	0.5	0.5

ZBIRNI PREGLED RADOVA I BODOVA NAKON PRETHODNOG IZBORA

DJELATNOST	BROJ RADOVA	BROJ POENA
1. Naučnoistraživački rad	19	94
3. Pedagoški rad	15	17
UKUPNO	34	111

III OCJENA USLOVA STEPEN OBRAZOVANJA

Doc. dr Mirjana Čizmović poseduje odgovarajuće kvalitetno obrazovanje iz oblasti ekonomije i finansija. Osnovne studije je završila na Ekonomskom fakultetu u Podgorici, smer Međunarodna ekonomija, sa prosečnom ocenom 9,60, magistrirala je na Ekonomskom fakultetu u Beogradu, smer Akturastvo (dvogodišnje studije u oblasti statističko-matematičke analize, analize rizika i osiguranja), sa prosečnom ocenom 9.9. Doktorsku disertaciju pod nazivom „Privredni rast i devizni kurs“ odbranila je 2016. godine na Beogradskoj Bankarskoj Akademiji, Fakultet za bankarstvo osiguranje i finansije.

Obavila je i tri postdoktorska usavršavanja:

- Tokom 2020. godine - primenjeno ekonometrijsko i teorijsko istraživanje sekularne stagnacije i ekonomskog rasta, u Americi na The City College of New York.
- Tokom 2018 godine - primenjeno ekonometrijsko i teorijsko istraživanje u oblasti inovacija, klastera i održivog razvoja, na Università Politecnica delle Marche, na Odsjeku za ekonomske i socijalne nauke u Ankoni u Italiji.
- Tokom 2017. godine - primenjeno ekonometrijsko i teorijsko istraživanje u oblasti ekonomskog rasta, međunarodne ekonomije, sekularne stagnacije u Francuskoj na Institut Supérieur d'Économie & Management –ISEM u Nici.

Napisala je više naučnih radova koji se direktno odnose na disciplinu za koju konkuriše za naučno zvanje. Na osnovu navedenog se može konstatovati da u pogledu stepena obrazovanja kandidatkinja ima odgovarajući stepen i profil obrazovanja i u potpunosti ispunjava uslove postavljene konkursom.

NAUČNO-ISTRAŽIVAČKI RAD

Na bazi detaljnijeg uvida u Klasifikacionu bibliografiju kandidatkinje, kao i priložene radove, može se primetiti visok kvalitet njene naučno-istraživačke aktivnosti, koja je u domenu nastavnih disciplina koje su obuhvaćene raspisanim konkursom. U svojim istraživanjima i naučnim

MEDITERAN

radovima kandidatkinja se bavi različitim značajnim pitanjima iz oblasti ekonomije i finansija, gdje se naročito ističe bavljenje problematikom vezanom za oblast međunarodne ekonomije, javnih finansija, kao i bavljenje problematikom privrednog rasta. Kandidatkinja primenjuje sveobuhvatan pristup analiziranju određenog naučnog problema, sa značajnom zastupljenošću primenjenih ekonometrijskih analiza.

Pored navedenog, posebno treba istaći da je doc. dr Mirjana Čizmović od poslednjeg izbora u zvanje objavila priručnik i šest radova u časopisima indeksiranim u na WoS listama, kao i da je učestvovala na međunarodnim konferencijama i simpozijumima. Radovi koje je objavila ukazuju na njene izražene sposobnosti da samostalno istražuje, i da na jasan i precizan način izloži empirijske i teorijske rezultate do kojih je došla.

Radi preciznije potvrde da je dosadašnja nastavno-istraživačka aktivnost kandidatkinje obuhvatila oblasti koje su predmet konkursa, kao najznačajnije za ocenu izdvojiću ispod navedene radove.

Kandidatkinja je koautorica rada „**Real Exchange Rate and External Competitiveness: An Empirical Investigation for the Eastern European Countries**”, objavljenog u *Post-Communist Economies*, 33(7), pp. 862-898. Treba napomenuti da je osnovne rezultate do kojih je došla u ovom radu kandidatkinja Čizmović prezentovala na seminaru (webinaru) primenjene ekonomije na *The City College of New York*, čiji su učesnici bili dobitnici Nobelove nagrade kao što su Eric Maskin, James Heckman i Paul Krugman. Doc. dr Čizmović se u ovom radu bavi problemom odnosa deviznog kursa, konkurentnosti i deindustrijalizacije zemalja Istočne Evrope. U radu se pokazuje da je u poslednje tri decenije, grupa istočnoevropskih zemalja ispoljila primetan pad udela sektora industrijske proizvodnje u celini, ali taj pad nije bio istog inteziteta u svim posmatranim zemljama. Istovremeno, intenzivirana je liberalizacija trgovine i integracija u međunarodne lance proizvodnje, donoseći različite nivoe izvozne sofisticiranosti i ekonomskog razvoja u zemlje ovog regiona. U radu se ispituje uticaj realnog efektivnog deviznog kursa (REER) na proces deindustrijalizacije ili reindustrijalizacije u 25 postkomunističkih zemalja istočne Evrope. Empirijsko istraživanje je urađeno na panel podacima primenom heterogenog zajedničkog faktorskog pristupa za period 1995–2018 da bi se iskoristio efekat različitih nivoa složenosti izvoza, stepena ekonomskog razvoja i intenziteta učešća u globalnim lancima vrednosti na odnos REER-a i industrijske proizvodnje. Rezultati su pokazali heterogenu, ali značajnu negativnu vezu između jačanja valute i industrijske proizvodnje. Takođe, pokazano je da je ovaj negativni efekat manje izražen u slučaju veće sofisticiranosti proizvodnje, i većeg učešća zemlje u globalnim lancima proizvodnje. Važan doprinos ovog istraživanja odnosi se na primenu novih metodoloških pristupa u odnosu na prethodnu literaturu, kao i detaljan i sistematičan opis svih ekonometrijskih procedura i testova, uz njihovo povezivanje sa teorijskim pretpostavkama.

U radu „**Impact of tobacco spending on intrahousehold resource allocation in Montenegro**”, kandidatkinja se bavi proučavanjem pitanja koje je aktuelno u oblasti javnih finansija i fiskalne politike kako sa teorijske, tako i sa praktične strane. Osnovni cilj ove studije je da se proceni koliko rashodi za duvan istiskuju potrošnju drugih dobara na koje je alociran budžet domaćinstva.

Analiza koristi mikro podatke Ankete o potrošnji domaćinstava iz 2005–2017. godine za procenu sistema Engelovih krivih koristeći pristup instrumentalnih varijabli i trostepeni metod najmanjih kvadrata. Dobijeni rezultati potvrđuju da rashodi na duvan istiskuju potrošnju drugih dobara kao što su neki prehrambeni artikli, odeća, stanovanje i komunalije, obrazovanje i rekreacija. Sa druge strane, procenjeno je da potrošnja duvana ima efekat na povećanje potrošnje u barovima i restoranima, na alkohol, kafu i slatka pića. Procene ukazuju da povećanje rashoda za duvan dovodi do smanjenja budžetskih udela za osnovne proizvode, što će verovatno imati negativan uticaj na životni standard domaćinstava. Ovo je naročito izraženo među najsiromašnijim domaćinstvima, čime se povećava nejednakost, koči razvoj ljudskog kapitala i potencijalno izaziva dugoročne

UNIVERZITET

negativne efekte na ovu grupu domaćinstva u Crnoj Gori. Ovaj rad doprinosi proceni efekata rashoda na duvan na alokaciju budžeta domaćinstva, što predstavlja prvu procenu te vrste u Crnoj Gori. Primetno je da su ostvareni rezultati istraživanja jasno formulisani, i da imaju značajnu upotrebnost kada je pomenuta problematika u pitanju, i da kao takvi mogu služiti kao osnova za donošenje odluka u oblasti akcizne politike.

Svi radovi kandidatkinje su pisani jasnim i prepoznatljivim stilom, gdje se jasno pokazuje da doc. dr Mirjana Čizmović, ima adekvatno znanje iz problematike u oblasti ekonomije i finansija, kao i da primenjuje savremene statističko-ekonometrijske metode analize, te time ispunjava sve tražene uslove za izbor u akademsko zvanje.

STRUČNI DELATNOST

Kandidatkinja je pored intenzivnog bavljenja naučno-istraživačkim aktivnostima, značajan deo svoje dosadašnje karijere posvetila stručnom radu. Stručni angažman kandidatkinje je vezan za rad na pozicijama i istraživačkim projektima koji su se najvećim delom odnosili na oblast finansija, socio-ekonomske analize i rešavanje problema vezanih za ove oblasti, što ujedno predstavlja i njenu naučnu i stručnu orijentisanost.

Od 2018. godine kao menadžer i istraživač (ekonometričar) učestvuje na dva međunarodna naučno-istraživačka projekta u oblasti akcizne politike. U periodu 2020-21 godina radila je kao istraživač-ekonometričar na tri projekta Međunarodne organizacije rada. Takođe, uključena je kao član Komisije za kontrolu kvaliteta na dva Erasmus+ projekta - *International Staff & Student Mobility Offices in the West Balkans (ROAMING)* i *MOOC-based micro-credentials for teacher professional development (CRED4TEACH)*. Koautor je priručnika *A Toolkit on Modeling the Impacts of Tobacco Taxes* izdatog u inostranstvu na engleskom jeziku, koji je preveden na španski i arapski jezik. Važno je napomenuti da je kandidatkinja Čizmović bila i jeste aktivno angažovana u organima upravljanja eminentnih crnogorskih privrednih društava - Investiciono-razvojnog Fonda Crne Gore A.D. (IRF) i Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić (EPCG).

Sve navedeno jasno ukazuje na bogatu i kvalitetnu stručnu aktivnost doc. dr Mirjane Čizmović.

PEDAGOŠKI OSPOSOBLJENOST

Kandidatkinju doc. dr Mirjanu Čizmović odlikuje značajno pedagoško iskustvo budući da je u nastavnom procesu kao asistent angažovana od 2005. godine, na grupi predmeta vezanih za statističko-matematičku analizu u ekonomiji kao i na većem broju predmeta na smeru Finansijski menadžment - Fakulteta za ekonomiju i biznis. Od 2005. godine bila je honorarno angažovana kao saradnik na predmetu Kvantitativne metode na Fakultetu za poslovne studije i Fakultetu za turizam i hotelijerstvo Univerziteta „Mediterran“. Od 2006. godine, stalno je zaposlena kao asistent u nastavi na Fakultetu za poslovne studije, gdje je u periodu do 2018. godine bila angažovana na izvođenju nastavne aktivnosti na grupi predmeta: Biznis matematika, Biznis statistika, Uvod u ekonometriju, Monetarna ekonomija, Javne finansije i Osiguranje i upravljanje rizikom. U školskoj 2018/19 godini angažovana je na istom fakultetu kao predavač na predmetima: Biznis matematika, Biznis statistika, Međunarodne finansije i Osiguranje i upravljanje rizikom, kao i na predmetu Applied Quantitative Methods na MBA (Master of Business Administration) studijama. Bila je mentor većem broju studenata za izradu završnih i specijalističkih radova. Takođe, kroz rad na projektima, držala je različite vrste obuka za zaposlene u javnoj upravi.

U organizaciji i izvođenju nastave služi sa referentnom literaturom, pri čemu konstantno nastoji da inovira svoj pedagoški rad primenom savremenih metoda istraživanja. Na svim dosadašnjim evaluacijama dobijala je od studenata najviše ocjene za svoj rad, što pokazuju podaci u zvaničnim

MEDITERAN

anketama.

IV. VERIFIKACIJA BODOVANJA - ZBIRNI PREGLED UKUPNOG BROJA REFERENCI PO OBLASTIMA DELATNOSTI I BODOVA

Radi davanja sumarne kvantitativne ocjene rezultata koje je kandidatkinja ostvarila po različitim osnovama dajem sledeću tabelu zbirnog pregleda radova i bodova.

DJELATNOST	BROJ RADOVA			BROJ POENA		
	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno	Prije izbora	Poslije izbora	Ukupno
1. Naučnoistraživački rad	15	19	34	31.67	94	125.67
2. Umjetnički rad	-	-	-	-	-	-
3. Pedagoški rad	1	15	16	11	17	28
UKUPNO	16	34	50	42.67	111	153.67

V. MIŠLJENJE ZA IZBOR U ZVANJE

Na osnovu dostavljenog konkursnog materijala, i detaljne analize priložene dokumentacije pokazano je da je kandidatkinja doc. dr Mirjana Čizmović, postigla zapažene rezultate u naučno-istraživačkom, pedagoškom i stručnom radu i da zadovoljava sve uslove postavljene konkursom. Analitičkim sagledavanjem svih činjenica, smatram da kandidatkinja ispunjava predviđene uslove iz Zakona o visokom obrazovanju, Statuta Univerziteta Mediteran i Uslova i kriterijumima za izbor u akademska zvanja, kao i da poseduje potrebne kvalitete u naučno-istraživačkom, pedagoško-nastavnom i stručnom pogledu.

Sa zadovoljstvom predlažem Senatu Univerziteta Mediteran da doc. dr Mirjanu Čizmović izabere u akademsko zvanje vanredne profesorke za oblast Finansija.

U Beogradu, 04. 07. 2024. godine

ČLAN RECENZENTSKE KOMISIJE
prof. dr Dejan Erić
redovni profesor
Beogradska Bankarska Akademija
Univerzitet "Union", Beograd

UNIVERZITET

SADRŽAJ

1. IZVJEŠTAJI RECENZENATA ZA IZBOR U AKADEMSKO ZVANJE VANREDNI/A PROFESOR/KA ZA OBLAST FINANSIJE - DOC. DR MIRJANA ČIZMOVIĆ.....	1
1.1. Izvještaj recenzenta prof. dr Radislav Jovović.....	1
1.2. Izvještaj recenzenta prof. dr Vesna K. Karadžić.....	9
1.3. Izvještaj recenzenta prof. dr Dejan Erić.....	17

CIP - Каталогизacija y publikaciji
Централна народна библиотека Црне Горе, Цетиње

378 (497.16) (05)

BILTEN : Univerzitet "Mediteran" Podgorica. -
Br. 1 (2007) - . - Podgorica (Vaka Đurovića bb)
: Univerzitet "Mediteran", 2007 (Podgorica : DPC
Podgorica) . - 30 cm

ISSN 1800 - 7368 = Bilten (Podgorica)
COBISS . CG-ID 13101096

MEDITERRANEAN UNIVERSITY
MONTENEGRO